

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 8. Utrùm ignorantia invincibilis juris naturalis excuser à culpa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

rum non esse prohibitam, & tunc non peccat, quia tunc neque contra legem, neque contra conscientiam, neque cum dubio pratico retinet plura beneficia, sed cum firma & vera persuasione, quod licet possit retinere.

Sic autem subsumes. Atqui hoc S. Doctoris ratiocinium supponit alterum & duobus, nempe aut nullam dari ignorantiam juris naturalis, quæ non sit vincibilis, aut ignorantiam invincibilem juris naturalis non excusare à peccato formali. Secundum dici non potest; cum S. Thomas doceat constanter omnem ignorantiam invincibilem à peccato excusare. Ergo primum dici debet. Ergo S. Thomas docuit omnem ignorantiam juris naturalis vincibilem esse, relatè scilicet ad eos omnes, qui rationis usum habent. *R. neg. subf.* Nam manifestum est, S. Doctore ad sic ratiocinandum satis fuisse, quod existimaret & supponeret præceptum naturale prohibens pluralitatem beneficiorum, ex hypothesi quod detur, esse de genere eorum, quæ adhibita morali diligentia sciri possunt; quia maturè & absque inordinato affectu consideranti omnia per se innotescunt, aut saltem ex primis principiis, vel aliis per se notis humanitùs possunt erui.

At inquires. S. Doctor 1. 2. qu. 94. a. 4. & 6. docet legem naturalem quoad prima principia non posse ullo modo ignorari, etiam ignorantia culpabili; quoad conclusiones verò & præcepta secundaria posse quidem ignorari, sed ignorantia culpabili tantum, proindeque non posse ignorari, nisi ignorantia vincibili. Nam sic ait a. 4. in O. *Lex naturæ, quantum ad prima principia communia, est eadem apud omnes & secundum rectitudinem & secundum notitiam; sed quantum ad quedam propria, quæ sunt quasi conclusiones principiorum communium, est eadem apud omnes ut in pluribus, & secundum rectitudinem & secundum notitiam; sed ut in paucioribus potest deficere, & quantum ad rectitudinem propter aliqua particularia impedimenta... & etiam quantum ad notitiam, & hoc propter hoc quod aliqui habent depravatam rationem ex passione, seu ex mala consuetudine, seu ex mala habitudine naturæ. Sicut apud Germanos olim latrocinium non reputabatur iniquum. Eandem tradit doctrinam a. 6. in O. Quantum, inquit, ad principia communia, lex naturalis nullo modo potest à cordibus hominum deleri... quantum verò ad alia præcepta secundaria, potest lex naturalis deleri de cordibus hominum, vel propter malas persuasiones... vel etiam propter pravas consuetudines & habitus corruptos: sicut apud quosdam non reputabatur latrocinia peccata, vel etiam vitia contra naturam, ut etiam Apost. dicit ad Rom. 1. R. semper S. Doctorem locis citatis loqui de conclusionibus & præceptis secundariis, quæ ex primis principiis erui & colligi possunt ab homine debitam in investiganda veritate diligentiam, quæ moraliter possibilem non excedit, adhibente. Bonitas hujus responsionis manifesta est ex exemplis à S. Doctore allegatis.*

Obj. 3. Sententia nostra repugnat axiomati theologico: *Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam.* Et Scripturæ dicenti: *Querite, & invenietis, pulsate, & aperietur vobis.* *R. neg.* Nam 1. axioma intelligi debet de gratia necessaria ad salutem, non de gratia necessaria ad inveniendam omnem veritatem. 2. Scriptura laudata non ita generaliter accipienda est, ut etiam intelligatur de auxiliis gratiæ extraordinariis, infallibiliter donandis debitè petentibus, & imbecillitatem suam consententibus, sine quibus tamen auxiliis non possumus semper assequi veritatem circa omnes casus, ad quos sese extendit lex naturalis, & de quibus tantum dissidium est inter Doctores etiam gravissimos & sanctissimos.

Obj. 4. Si datur aliqua ignorantia invincibilis juris naturalis, Deus non sufficienter promulgavit legem naturalem. Absurdum conf. Ergo, &c. *R. neg. seq. maj.* Nam ad sufficientem legis naturalis promulgationem sufficit, quod Deus ita illam hominibus proposuerit, quantum ad præcepta universalissi-

ma, & præcepta particularia, quæ sunt velut conclusiones præceptorum universalissimorum, ut quoad hoc non possit, nisi culpabiliter, ignorari saltem per longum aliquod tempus. Neque ad sufficientem promulgationem legis naturalis requiritur, ut ita proponatur hominibus, ut possit ab eis, morali diligentia adhibita, evidenter cognosci quoad omnes omnino casus, qui in præceptis universalissimis, aut particularibus, ex universalissimis proximè deducibilibus, implicite continentur, quique innumeri sunt, nec in præsentis statu non solum à rudibus, sed etiam à sapientibus cognosci evidenter non possunt absque miraculo.

Obj. 5. Si daretur ignorantia aliqua juris naturalis, quæ non posset vinci per moralem diligentiam, Deus impossibilia præciperet hominibus. *R. neg. seq.* Nam vel possumus cum morali diligentia cognoscere ea, quæ sunt juris naturalis, & cognita implere: vel si aliquando non possumus ea cognoscere cum morali diligentia, & ita aliquando aliquid ex ignorantia invincibili facimus, quod adversatur legi naturali, illud à Deo nobis non imputatur ad culpam. Unde tunc contra legem naturalem peccamus materialiter tantum, & non imputabiliter.

Obj. 6. Deus vult ab omnibus hominibus totam legem naturalem impleri. Ergo Deus non potest unicuique facienti, quod in se est, non dare auxilium sufficiens ad cognoscendam & implendam totam legem naturalem. Ergo nullus hominum, rationis suæ compos, quidquam ad jus naturale pertinens ignorare potest, nisi vincibiliter & culpabiliter. *R. Deum velle, ut totam legem naturalem implerent omnes homines, quantum possunt cum ordinariis auxiliis, quibus sine aliqua sua culpa carere non possunt, & cum extraordinariis, si dentur, & quando dantur illis. Item Deum velle, ut totam legem naturalem implerent omnes homines, quantum in se est secundum prudentem estimationem; nunquam scienter contra illam agendo, nunquam exponendo se morali periculo illam violandi, & ad hunc finem in dubiis tutiorem partem semper eligendo, nunquam denique operando, nisi præmissa diligenti veritatis inquisitione, & cum prudenti ac firma persuasione de rectitudine operationis. Deus autem non ita vult totam legem naturalem impleri ab omnibus hominibus, ut non permittrat illam ignorari invincibiliter, & sic materialiter tantum violari quantum ad multos casus particulares, qui in illa implicite continentur; hoc enim impedire non posset, nisi patrando miracula, & per extraordinariam providentiam suppleto defectum causarum secundarum, ad quod non tenetur; cum ad salutem hominum procurandam, aut ad sapientem hujus universi gubernationem minimè necessarium sit; neque rationes sufficientissimæ deesse illi possint, ad permittenda multa non solum materialiter, sed etiam formaliter peccaminosa.*

ARTICULUS VIII.

Utrum ignorantia invincibilis juris naturalis excuset à culpa.

RESPONSIO.

OMnis invincibilis ignorantia juris naturalis excusat à formali peccato. Est contra Lutherum, quem Jansenius sequitur lib. 2. de statu naturæ lapsæ c. 2.

Prob. 1. autoritate Alexandri VIII. qui hanc damnavit propositionem: *Tametsi detur ignorantia invincibilis juris naturæ, hæc in statu naturæ lapsæ operantem ex ipsa non excusat à peccato formali.* Et istam: *Non licet sequi opinionem vel inter probabiles probabilissimam.* Ex istius autem propositionis condemnatione manifestè colligitur, non peccare operantem secundum opinionem minus tutam, saltem quando inter probabiles probabilissima est, etiam si

etiāsi falsa sit, & falsò neget, aliquid præceptum vel prohibitum jure naturali. At proculqubio peccaret, si invincibilis ignorantia juris naturalis non excusaret à culpa. Ergo, &c.

Prob. 2. autoritate S. Augustini, qui l. 3. de lib. arb. c. 19. hominis de ignorantia juris naturalis, orta ex peccato originali, exoptulantis, querelas comprimit his verbis: *Non tibi deputatur ad culpam, quod invidius ignoras. Sed quod ignoramus invincibiliter, invidi ignoramus.* Ergo ex S. Augustino, nobis ad culpam non deputatur id, quod contra jus naturale facimus ex ignorantia illius invincibili. Cujus rei rationem optimam suggerit S. Doctor, quia illud non potest nobis deputari ad culpam, quod nobis planè involuntarium est, seu quod nobis neque in se neque in causa voluntarium est sub ratione culpæ. At qui quod facimus contra jus naturale ex ignorantia illius invincibili, nobis neque in se neque in causa voluntarium est sub ratione culpæ: cum neque in se neque in causa sit à nobis volitum, quæ culpa est; nam & à nobis ignoratur secundum circumstantiam malitiæ, quam habet, & hanc ignorantiam omnino nolumus, quia, ut supponitur, non facimus id, quod re ipsa facimus contra jus naturale, nisi post diligentem veritatis inquisitionem. Ergo non potest nobis ad culpam deputari id, quod contra jus naturale facimus ex ignorantia illius invincibili, quam proinde à peccato formalis excusare necesse est.

Quare S. Doctor eod. loco paglo inferius expressè docet, ea quæ malè sunt ex ignorantia invincibili juris naturalis, non esse nisi improprie & metaphoricè peccata, sicut lingua græca vel latina non dicitur nisi improprie & metaphoricè lingua. Nam sic ait: *Illud quod ignorans quisque non rectè facit, & quod rectè volens facere non potest, ideo dicuntur peccata, quia de peccato illo libere voluntatis (Adæ) originem ducunt. Illud enim præcedens meruit ista sequentia, Nam sicut linguam dicimus, non solum membrum, quod movemus in ore, dum loquimur, sed etiam illud, quod hujus membri motum consequitur, id est, formam tenoremque verborum; secundum quem modum dicitur alia lingua græca, alia latina; sic non solum peccatum illud dicimus, quod proprie vocatur peccatum; libera enim voluntate & ab sciente committitur; sed etiam illud, quod jam de hujus supplicio consequatur necesse est. Quibus verbis luculenter docet duo S. August. nempe & dari aliquam ignorantiam invincibilem juris naturalis, & id quod ex tali ignorantia fit contra jus naturale, non esse formaliter & imputabiliter peccaminosum.*

Prob. 3. autoritate Scolasticorum, pro quibus omnibus sit Magister Sententiarum lib. 2. dist. 22. ubi sic ait: *Est autem ignorantia triplex, & eorum scilicet, qui scire volunt, cum possint; quæ non excusat, quia & ipsa peccatum est; & eorum, qui volunt, sed non possunt; quæ excusat, & est pœna peccati, non peccatum; & eorum, qui quasi simpliciter nesciunt, non renuentes vel proponentes scire; quæ neminem plenè excusat, sed sic fortasè ut minus puniatur.* Quibus verbis Magister triplicem distinguit ignorantiam etiam juris naturalis; nam generaliter loquitur: unam scilicet, quæ directè volita est, & nullo modo excusatur; alteram, quæ volita est indirectè tantum, nempe in negligentia addiscendi, quæ neminem excusat omnino; & tertiam, nec directè, nec indirectè volitam, sed invincibilem, quæ omnino excusat. Ratio autem disparitatis optima, quam affert, est, quia prima & secunda ignorantia sunt peccatum; tertia verò solum est pœna peccati.

Prob. 4. ratione. Si ignorantia invincibilis jus naturalis non excusat à peccato operantem ex ea, maxime, ut vult Janenius lib. 2. de natura lapsæ, cap. 6. quia est pœna peccati originalis. Atqui hæc ratio manifestè nulla est. Ergo, &c. *Prob. 5.* Nam 1. amenitas, furor, phrenesis, juxta ipsummet Janenium l. 3. de statu puræ naturæ c. 11. sunt pœna peccati originalis, & tamen excusant à peccato: non enim amenitas, aut phreneticis deputatur ad culpam id, quod

agunt contra jus naturale. 2. Ignorantia invincibilis Evangelii in infidelibus, qui nihil unquam de Christo audierunt, excusat à peccato infidelitatis, ut certum est, & docet ipse Janenius lib. 2. de statu naturæ lapsæ c. 5. & tamen ignorantia illa est pœna peccati originalis, ut affirmat S. Augustinus epist. 105. & post eum S. Thomas 2. 2. q. 10. a. 1. in O. Verba S. Augustini sunt: *In illis, qui credere noluerunt, ignorantiam peccatum est; in illis autem, qui non audierunt, pœna peccati est.* Ratio autem manifesta in principiis S. Augustini est, quia ignorantia Evangelii in infidelibus negativis est effectus reprobationis negativæ, seu eorum derelictionis in massa perditionis: reprobatio verò negativa effectus peccati originalis. Ergo, &c.

Obj. 1. Synodus Palestina damnavit hanc Celestii propositionem, *Oblivionem & ignorantiam non subjacere peccato: quoniam non secundum voluntatem, sed secundum necessitatem eveniunt.* Sed hac propositione docebat Celestius ignorantiam invincibilem juris naturalis excusare à peccato. Ergo Synodi Palestina sententia fuit, quod ignorantia invincibilis juris naturalis non excuset à peccato. *R.* Celestius in hac propositione, quam damnavit Synodus Diopolitana, loquebatur non solum de ignorantia juris naturalis, sed etiam de ignorantia facti, & juris positivi, sive divini, sive humani, nec solum de ignorantia invincibili, sed etiam de vincibili: uno verbo, loquebatur de omni omnino ignorantia, quæ non esset affectata, & directè procurata; & volebat tantum præter ignorantiam, quæ affectatur & directè procuratur, proindeque secundum voluntatem evenire rectè dicitur, nullam aliam peccatum esse: quia scilicet, ut putabat, omnis alia ignorantia non secundum voluntatem, sed secundum necessitatem, seu ex conditione naturæ, ipsique ingentia infirmitate evenit.

Celestius igitur ignorantiam tam facti quam juris naturalis & positivi generaliter dividebat in affectatam & non affectatam. Affectatam peccato subjacere fatebatur, quia evenit secundum voluntatem; cum à voluntate procuratur. Non affectatam, nulla alia distinctione facta, nolebat subjacere peccato, falsò existimans omnem non affectatam, quia non procuratur à voluntate, omnino involuntariam esse, & necessariò conditionem & imbecillitatem naturæ consequi, vel defectum illi connaturalem, qui proinde immeritò deputaretur ad culpam. Ex his apparet errorem Celestii in eo constitisse, quod ignorantiam non affectatam, quæ, adhibita morali diligentia, vinci potest & debet, ab ea, quæ non potest, non distingueret; & ita utramque confundendo, utramque indiscriminatim & pariter negaret esse peccatum.

Merito itaque propositionem Celestii, omnem omnino ignorantiam, sola affectata excepta, innocentem & inculpabilem pronunciantis, condemnavit Synodus Palestina; non quia ignorantiam etiam invincibilem juris naturalis judicavit peccatum esse, nec proinde à peccato excusare operantem ex ea; sed quia præter ignorantiam affectatam, quæ peccatum est, & idcirco operantem ex ea non excusat, & præter non affectatam, quæ per moralem diligentiam vinci non potest, aut saltem non debet, quæque proinde peccatum non est, & excusat operantem ex ea; est alia etiam non affectata, quæ vinci potest & debet, quia est eorum, quæ quis scire tenetur, & potest: unde peccatum est, & causa peccati in illo, qui ex ea contra jus sive naturale sive positivum operatur. Est autem ad rationem peccati sufficienter voluntaria; quia, non quidem directè, sicut affectata, sed indirectè volita est in negligentia addiscendi ea, quæ scire tenemur, & possumus. Unde Celestio objicienti: Hæc ignorantia non evenit nobis secundum voluntatem: ergo nobis evenit secundum necessitatem, & consequenter nullo modo nobis voluntaria est; *R.* dist. ant. Non evenit nobis directè secundum voluntatem, C. ant. Non evenit nobis indirectè secundum voluntatem, N. ant. & conseq.

Veritas doctrinæ hæcenus expositæ confirmari potest ex verbis à Synodo subjectis propositioni Celestii.

Red.

Reddens enim rationem, cur hanc damnet propositionem, sic ait: *Cum David dicat: Delicta juventutis meae ne memineris, & ignorantia; & in lege sacrificia pro ignorantia, sicut pro peccato offerantur.* David autem petebat veniam ignorantia, qualis erat illa, pro qua offerebantur sacrificia, & sacrificia offerebantur pro ignorantia non affectata, & indirectè tantum volita in negligentia addiscendi ea, quæ sciri poterant & debebant, ut dicit Sanctus Augustinus lib. de nat. & grat. cap. 17. his verbis: *Aliud est non curasse scire, quæ negligentia peccata etiam per sacrificia quadam legis videbantur expiari.* Ex quibus apparet Celestium à Synodo damnatum fuisse, eò quod vellet nullam planè ignorantiam, præter affectatam & directè volitam, peccatum esse, & peccati causam; neque aliud definiere Synodum voluisse, quam ignorantiam omnem, indirectè tantum volitam in negligentia addiscendi ea, quæ possumus & tenemur scire, & peccatum esse, & nobis ad peccandum sufficere; quod tandem aliquando ipsimet Pelagiani, à Catholicis convicti, ut verum agnoverunt, aut certe se agnoscere simularunt, Quod obiter notandum fuit.

Obj. 2. Sanctus Hieronymus lib. 1. & 2. contra Pelagianos, ea quæ malè sunt ex ignorantia invincibili juris naturalis, probat esse peccata. R. neg. Nam 1. S. Doctor libris citatis agit contra Pelagianos de ea ignorantia, quæ ipsa propriè peccatum est, qualis profectò non est ignorantia invincibilis juris naturalis. Sic autem sub persona Attici loquitur lib. 1. *Nunc mihi latissima scripturarum spatia peragranda sunt, ut doceam errorem & ignorantiam esse peccatum.* 2. Agit non solum de ignorantia juris naturalis, sed etiam de ignorantia facti, & juris positivi, etiam humani. Unde manifestum est illum non agere de ignorantia invincibili, quia indubitarum est, ignorantiam facti & juris positivi invincibilem, nec peccatum, nec peccati causam esse. Agit igitur de ignorantia non affectata, sed in negligentia addiscendi, quæ possunt & debent sciri, indirectè volita, & consequenter nobis ad imputabilitatem sufficienter voluntaria; quam proinde merito contendit & peccatum esse & causam peccati, sive sit ignorantia juris naturalis, sive facti tantum, aut juris positivi divini, vel humani.

Quòd autem non solum agat de ignorantia juris naturalis, sed etiam de ignorantia facti, & juris positivi etiam humani, patet ex eo, quòd, ut probet ignorantiam illam, de qua loquitur, peccatum esse, & illa, quæ malè sunt ex ea, esse peccata, utitur illis Scripturæ locis, in quibus agitur de ignorantia facti & juris positivi etiam humani: nam v. g. adhibet illud Lev. c. 22. *Si comederit homo de sacrificiis per ignorantiam, imputabitur ei iniquitas, atque delictum;* in quo agitur de ignorantia facti. Et argumentans ex lib. 1. Reg. cap. 12. sic ait: *Jonathas favum mellis gustavit in sceptro, & illuminatis oculis periclitatur, quòd nesciens fecerit.* At ignorantia illa ex qua peccavit Jonathas, fuit ignorantia juris positivi humani, nempe præcepti paterni.

At inquit. S. Hieronymus libris citatis docet & probat homines in præsentis statu non posse carere ignorantia peccatis. Ergo docet & probat, ea, quæ malè sunt ex ignorantia invincibili juris naturalis, esse peccata. R. neg. conseq. S. enim Hieronymus per ignorantia peccata non intellexit ea, quæ malè sunt contra jus naturale ex ignorantia invincibili; sed ea, quæ malè sunt sive contra jus naturale, sive contra jus positivum, ex ignorantia, quæ ipsa peccatum est propriè dictum, qualiscertè non est ignorantia invincibilis etiam juris naturalis. Igitur juxta S. Hieronymum, ignorantia peccata sunt ea, quæ malè sunt contra jus aliquod; sive naturale, sive positivum, sive divinum, sive humanum; malè, inquam, sunt ex ignorantia, quæ licet non sit affectata, hoc est, directè volita & procurata, est tamen verè culpabilis; quia est eorum, quæ sciri possunt & debent, & tamen non sciuntur propter ne-

gligentiam addiscendi. Unde fit, ut & ignorantia illa, & id omne, quod ex ea malè fit, merito deputetur ad culpam.

Contendit autem S. Hieronymus homines in præsentis statu naturæ lapsæ ejusmodi peccatis carere non posse propter moralem quandam impossibilitatem, ex originali peccato contractam, exactè addiscendi omnia, quæ scire possunt & tenentur, seu; quod idem est, propter tantam difficultatem adhibendi sufficientem diligentiam ad scienda omnia, quæ possunt & debent sciri, ut, secluso specialis gratiæ, quæ admodum paucorum est, privilegio, numquam contingat homines eam omnem, quam possunt & debent, diligentiam re ipsa adhibere ad scienda ea, quæ possunt & tenentur scire, & ita nunquam contingat illos ea omnia, quæ possunt & debent, re ipsa scire. Unde fit, ut nunquam careant aliqua ignorantia culpabili, & sæpè culpabiliter agant, etiam cum se rectè agere arbitrantur. Qua doctrina, quam nos ut verissimam ambabus ulnis amplectimur, impugnat S. Hieronymus unum è præcipuis Pelagianorum erroribus, hominem scilicet quemlibet in præsentis statu posse, si velit, carere omni peccato; & ita ab omnis culpæ labe purum esse, ut non possit absque mendacio dicere cum cæteris fidelibus: *Dimitte nobis debita nostra.* Quem intollerandum errorem ut defenderent, docebant oblivionem & ignorantiam, nisi esset affectata & directè volita, non subjacere peccato.

Obj. 3. varia S. Augustini loca. Primus est lib. 3. de lib. arb. c. 18. ubi sic loquitur S. Doctor: *Et tamen per ignorantiam facta quadam improbantur, & corrigenda judicantur: sicut in divinis auctoritatibus legimus. Ait enim Apostolus: Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci. Ait & Propheeta: Delicta juventutis & ignorantia mea ne memineris.* R. S. Doctorem hoc loco loqui de ignorantia non solum juris naturalis, sed etiam positivi, ut patet ex allegatis Apostolis verbis, quibus ait se misericordiam consecutum esse propter ignorantiam Evangelicæ legis. Cum ergo S. Doctor ait, facta quadam per ignorantiam improbari, & corrigenda judicari, loquitur de ignorantia, quæ vinci potuit & debuit, & quæ propter negligentiam addiscendi, merito imputatur, nec excusare potest illa, quæ malè sunt contra jus sive naturale, sive positivum. Quod confirmatur ex eo, quòd ante verba laudata doceat omnem ignorantiam invincibilem excusare à culpa. *An tanta fallacia est,* inquit, *ut caveri omnino non possit? Si ita est, nulla peccata sunt. Quis enim peccat in eo, quòd nullo modo caveri potest?*

Secundus est epist. 154. *Si quis bonum putaverit esse, quòd malum est, & fecerit hoc putando, utique peccat. Et ea sunt omnia peccata ignorantia, quando quisque bene fieri putat, quòd male fit.* R. S. Doctorem hic agere de facto aliquo, nempe utrum caro aliqua idolis immolata fuerit, an non, de qua proinde dubium est utrum licitè comedi possit, an non. Ad hunc autem casum sic responderet. Vel caro illa immolatio est, vel non. Si non est immolatio, & comedens determinatè judicat non esse immolatio, deposito prudenter dubio, comedendo non peccat. Si quis autem in dubio, utrum immolatio sit, an non, comedat illam, putans non illicitum esse comedere carnem immolatio, peccat; quia scilicet putat ex ignorantia legis quæ hanc comestionem prohibet, & quam potuit ac debuit scire. Unde peccat peccato ignorantia, qualia sunt ea omnia, quæ malè sunt, & tamen bene fieri creduntur ex ignorantia, quæ vinci potuit & debuit.

Tertius est in Enchiridio c. 81. *Duabus ex causis peccamus, aut nondum videndo quid facere debeamus, aut non faciendo, quòd debet fieri, jam videmus. Quorum duorum illud ignorantia malum est, hoc infirmitatis. Contra que quidem pugnare nos convenit: sed profectò vincimur, nisi divinitus adjuvemur.* R. S. Augustinum hic manifestè non loqui de ignorantia simpliciter invincibili, sed de ignorantia, quam

quam quidem non solis naturæ viribus, sed cum ordinario gratiæ auxilio vincere possumus. Unde subdit orationem adhibendam esse ad depellendam talem ignorantiam. *Ille rogandus est, inquit, cui dicitur in Psalmo, Dominus illuminatio mea, & salus mea: ut illuminatio detrahat ignorantiam, salus infirmitatem.* Talem autem ignorantiam & peccatum esse, & causam peccati in eo, qui contra legem aliquam operatur ex ea, lubentissimè cum S. Augustino agnoscimus.

Quartus locus est lib. de grat. & lib. arb. cap. 3. *Aliud est nescisse, aliud scire noluisse. Voluntas quippe in ea arguitur, de quo dicitur: Noluisti intelligere, ut bene ageret, Sed illa ignorantia, quæ non est eorum qui scire nolunt, sed eorum qui tanquam simpliciter nesciunt, neminem sic excusat, ut sempiterno igne non ardeat, sed propterea non creditur, quia non audivit omnino, quod crederet: sed fortassis ut mitius ardeat.* R. hunc textum non esse ad rem; quia in eo S. Doctor loquitur de ignorantia Evangelii, seu juris positivi divini, non de ignorantia juris naturalis.

Quod si quæris, quæ sit hic mens S. Doctoris, R. 1. secundum interpretationem Magistri Sent, S. Doctorem distinguere duplicem ignorantiam Evangelii, unam scilicet affectatam, quæ est eorum, qui Evangelium scire nolunt, & quæ nullo modo excusat; alteram verò non affectatam, & consequenter non directè, sed indirectè tantum volitam, quæ est eorum, qui tanquam simpliciter nesciunt

Evangelium; quam ignorantiam dicit S. Doctor non excusare à toto, licet fortassis excuset à tanto.

R. 2. & ut puto melius ad S. Doctoris mentem, illum per ignorantiam eorum, qui tanquam simpliciter nesciunt, intelligere inculpabilem & invincibilem ignorantiam Evangelii, & velle, hac non obstante ignorantia, infideles negativos, propter mortalia quæ admittunt peccata, sempiterno igne, quamvis fortassis mitius quam alios; qui proposito sibi Evangelio credere noluerunt, arduos esse; licet credituri fuissent, si prædicatum illis esset Evangelium, & baptismum suscepturi, atque mortalia, quæ in infidelitate admittunt, aut vitaturi, aut certe per salutarem penitentiam deleturi: quia nimirum etiam in hac suppositione nullam habent justam excusationem; tum quia liberè peccant in infidelitate, tum quod non esse illis prædicatum Evangelium, est justa pœna peccati originalis, Eandem tradit doctrinam in epist. 105.

Quintus est in Psal. 35. *Non sciebam, quia peccatum est, quando dicit homo? Cum videris, quia peccatum est, & destiterit facere ipsum peccatum, quod ideo faciebat, quia ignorabat.* R. 1. S. Doctorem hic loqui de ignorantia non solum juris naturalis, sed etiam juris positivi & facti. Nam generaliter loquitur de qualibet ignorantia, ex qua homo operans malè agit. R. 2. intelligi posse vel de ignorantia invincibili, & peccato materialiter sumpto; vel de ignorantia vincibili, & peccato sumpto formaliter, Utramque enim hanc interpretationem hic locus patitur.

